

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Держнаглядохоронпраці України
від 26.10.2004р. № 236

НПАОП 10.0-5.21-04

ІНСТРУКЦІЯ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ САМОЗАПАЛЮВАННЮ, ГАСІННЯ ТА РОЗБИРАННЯ ПОРОДНИХ ВІДВАЛІВ

До п 8.5.6 Правил безпеки у вугільних шахтах

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. На кожний породний відвал належить мати паспорт, у якому відображаються відомості про форму, дату пуску та зупинки, проектні та фактичні параметри відвалу, кількість складованої породи, тепловий стан (горить або не горить) та деформації. Форму паспорта наведено у додатку 1. До паспорта додається топографічний план поверхні з нанесенням затверджених меж земельного відводу і межі механічної захисної зони, побудова якої провадиться згідно з цією Інструкцією.

1.2. Змінні показники породних відвалів (висота, площа основи, об'єм, кут укосу в зоні відсипання по контуру відвалу, річна подача породи у відвал і кількість шкідливих речовин, що викидається в атмосферу) уточнюються щорічно і заносяться до паспорта.

Зміна теплового стану відвалу (переведення до числа таких, що горять, або списання з числа таких, що горять) та деформації, що відбулися на відвалі, оформляються актами, які додаються до паспорта відвалу.

1.3. Відвал вважається таким, що горить, якщо на ньому є хоч би один осередок горіння (незалежно від його площі) з температурою порід на глибині до 2,5 м більшою за 80°C.

Якщо відвал був таким, що не горить, а під час температурної зйомки буде виявлено на глибині до 2,5 м температуру більшу за 80°C, яка збережеться до наступної планової зйомки, то відвал переводиться до числа таких, що горять, за актом.

1.4. Під час розробки проектів на експлуатацію, гасіння та розбирання породних відвалів необхідно керуватися КД 12.09.0801–99 «Посібник із запобігання самозапалюванню, гасіння, розбирання та рекультиватії породних відвалів вугільних шахт і збагачувальних фабрик», затвердженого наказом Мінвуглепрому України №582 від 17.12.99.

1.5. Формування породних відвалів будь-якої форми повинно проводитися за проектами, які погоджуються з НДІГС, органами Держнаглядохоронпраці, санепіднагляду та управлінням екології і затверджуються директором підприємства.

2. ЗАПОБІГАННЯ САМОЗАПАЛЮВАННЮ ПОРОДНИХ ВІДВАЛІВ

2.1. Основними напрямками запобігання самозапалюванню породних відвалів є:

а) зменшення вмісту горючих речовин у відвальній масі за рахунок покращення технології виймання вугілля та його збагачення;

б) зменшення повітропроникності відвалів шляхом пошарового складування порід, їх ущільнення, замулювання, покриття (засипання) поверхні відвалів негорючими матеріалами.

2.2. Для запобігання розповсюдженню горіння із суміжного відвалу, що горить, на закладений або діючий відвал, що не горить, влаштовується пожежний бар'єр.

Пожежний бар'єр відсипається з негорючих матеріалів (глини, піску, охолодженої золи котельних установок та повністю перегорілої породи з вмістом класу крупності 0–6 мм не менше як 25%) або створюється замулюванням відвальної маси на сполученні відвалів глинистою пульпою із співвідношенням твердого і рідкого від 1 к 6 до 1 к 8 за

об'ємом через ін'єктори, розміщені по сітці 1,5×1,5 м. Ширина пожежного бар'єра не менша як 5 м.

2.3. Запобігання самозапалюванню плоских породних відвалів забезпечується дотриманням передбачених проектом пожежобезпечних параметрів під час їх формування.

Пожежобезпечні параметри (товщина висипаного шару, ширина заходки, термін ізоляції бічних укосів, ступінь ущільнення відвальної маси, розміри ізолюючого покриття на укосах та горизонтальній частини) встановлюються інститутами НДІГС або МакНДІ конкретно для кожного відвалу залежно від фізико-хімічних властивостей відвальної маси, геометричних параметрів відвалу та технології його формування.

У тому разі, коли для породного відвалу пожежобезпечні параметри не встановлені, товщина ізолюючого покриття із глини (суглинка) на укосах повинна бути не меншою як 0,4 м, якщо кут укосу 20°, і не меншою як 0,8 м, якщо кут укосу 40°, а товщина відсипаного шару не повинна перевищувати:

- а) 1 м – на індивідуальному шахтному відвалі;
- б) 0,75 м – на відвалі, спільному для шахти та збагачувальної фабрики;
- в) 0,5 м – на індивідуальному відвалі збагачувальної фабрики.

Допускається як ізолюючий матеріал використовувати суміш глини з відвальною масою з вмістом глини не менше як 25%.

2.4. Запобігання самозапалюванню плоского відвалу під час комбінованого відвалоутворення, коли плоский відвал формується з приєднанням до загашеного терикона або такого, що не горить, а постачання породи на нього здійснюється рейковим транспортом терикона в сполученні з її перепуском по риштаках (металевих листах), досягається застосуванням заходів, рекомендованих для плоских відвалів; при цьому одночасне виконання робіт на одній зі сторін терикона з перепуску породи та її планування не дозволяється.

2.5. Запобігання самозапалюванню териконів і хребтоподібних відвалів здійснюється зашламовуванням поверхневого шару відвалу породою дрібних фракцій, змитою з вершини відвалу, або засипанням його поверхні негорючими матеріалами, якими можуть бути глина (суглинок), пісок, інертний пил та ін.

3. ГАСІННЯ ПОРОДНИХ ВІДВАЛІВ, ЩО ГОРЯТЬ

3.1. Гасіння териконів та хребтовидних відвалів, що горять, проводиться переформуванням їх у відвали плоскої форми або промуленням поверхневого шару порід.

3.2. Гасіння плоских відвалів, що горять, здійснюється промуленням поверхневого шару порід або зрізанням укосів у верхній частині відвалу.

3.3. Окремі поверхневі осередки горіння на відвалах усіх форм знищуються засипанням негорючими матеріалами або промуленням, а на відвалах плоскої форми ліквідуються ще й вийманням.

3.4. Роботи з гасіння породних відвалів дозволяється здійснювати після обстеження робочих місць шупами з метою виявлення тріщин, порожнин т. ін. Виявлені небезпечні ділянки повинні оконтурюватися попереджувальними знаками.

3.5. Гасіння породних відвалів, що горять, починається із зрошення водою для охолодження порід поверхневого шару на глибину 0,1–0,2 м до температури нижче як 80°C. При цьому витрати води приймаються з розрахунку не менше як 50 л/м² поверхні, що горить.

...

[Завантажити повний текст документа](#)